

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора,
професора кафедри психології та педагогіки
Гомонюк Олени Михайлівни

на дисертацію Шинкарук Олександри Василівни

«Теоретико-методичні засади формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей», подану на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04- теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки.

В умовах динамічних суспільних трансформацій, посилення конкурентних відносин, глобалізації освітнього середовища та орієнтації на всебічний розвиток особистості майбутнього фахівця особливої актуальності набуває проблема консолідації інтелектуальних, творчих і професійних ресурсів представників соціономічних професій. Важливою умовою успішного здійснення інноваційних перетворень у сфері освіти є дотримання принципів академічної доброчесності, що забезпечують якість освітнього процесу, формування культури відповідальності, чесності, поваги до результатів інтелектуальної праці і розвитку професійної етики майбутніх фахівців.

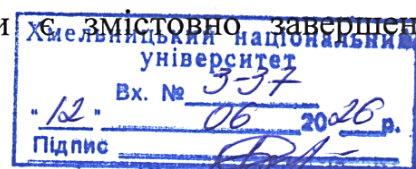
Упровадження цінностей академічної доброчесності сприяє підвищенню довіри до результатів навчальної та наукової діяльності, а також формуванню конкурентоспроможного фахівця, здатного діяти відповідально в умовах сучасного суспільства. Саме цей аспект організації освітнього процесу потребує детального вивчення проблеми формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей у закладах вищої освіти, якому присвячене дисертаційне дослідження Шинкарук Олександри Василівни.

Особливої уваги заслуговують виявлені авторкою суперечності, які потребують наукового осмислення та розв'язання в умовах сучасної професійної підготовки фахівців соціономічної сфери, адже саме вони стали важливим підґрунтям для обґрунтування необхідності дослідження та визначення шляхів вирішення окресленої проблеми. Отже, дисертаційна робота Шинкарук Олександри Василівни є актуальною з позицій наукової затребуваності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Докторську дисертацію виконано відповідно до важливих напрямів розвитку педагогічних досліджень в Україні, зокрема, комплексної теми Національного університету біоресурсів і природокористування України «Підготовка та реалізація перекладацьких проєктів у закладах вищої освіти» (державний реєстраційний номер 0118U004694). Тему роботи затверджено вченою радою Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 4 від 25 жовтня 2023 р.) та уточнено (протокол № 4 від 22 жовтня 2025 р.).

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації. Дисертаційне дослідження Шинкарук О. В. відзначається логічною та послідовною структурою. Усі розділи роботи є змістовно завершеними,

взаємопов'язаними між собою та супроводжуються висновками, що повною мірою відображають результати проведеного аналізу.

Позитивної оцінки заслуговує чітке визначення авторкою провідної концептуальної ідеї дослідження, а також ґрунтовне розкриття теоретико-педагогічного, базисно-методологічного, процесуально-технологічного концептів. Значним здобутком автора є ґрунтовне обґрунтування педагогічних умов формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей, зокрема: спрямування змісту освітнього процесу на формування академічної доброчесності, як основи професійної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей; проведення моніторингу сформованості академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей на основі створення інституту позаштатних інспекторів з доброчесності як механізму консультативного супроводу та популяризації культури академічної доброчесності; створення ціннісного освітнього середовища для формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей; розвиток культури академічної доброчесності учасників освітнього процесу через самопізнання та самовдосконалення. Їх розглянуто як цілеспрямовано створювані обставини освітнього процесу, що забезпечують його результативність і сприяють досягненню визначеної мети.

Важливим аспектом дослідження є вдосконалення діагностичного інструментарію, що передбачає використання критеріально-оцінювального підходу до визначення рівня сформованості академічної доброчесності студентів. Запропоновані в дисертації критерії діагностики рівнів сформованості академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей: інформаційно-пізнавальний; особистісно-ціннісний; діяльнісно-практичний і креативно-рефлексивний та відповідні рівні (високий, середній, низький) дають змогу детально проаналізувати стан сформованості академічної доброчесності студентів.

Олександра Василівна творчо і нестандартно уточнила сутність поняття «академічна доброчесність студентів соціономічних спеціальностей» як інтегративного особистісного утворення, що поєднує систему мотивів, знань, цінностей, норм і моделей поведінки, спрямованих на забезпечення чесної, відповідальної та етично виваженої освітньо-наукової діяльності з урахуванням соціальної відповідальності професій типу «людина – людина».

Без сумніву позитивним є практичне значення одержаних результатів дослідження, зокрема: розроблення та впровадження в освітній процес навчальної дисципліни «Академічна доброчесність та основи академічного письма» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/rich_text_files/robp2025.pdf); спеціальних курсів «Етичні засади академічної та професійної діяльності майбутніх фахівців соціономічної сфери», «Нормативно-етичні основи академічної доброчесності»; мотиваційних мінілекторіїв для науково-педагогічних працівників «Академічна доброчесність як професійна цінність викладача закладу вищої освіти», «Мотиваційні засади формування культури академічної доброчесності у викладацькій діяльності»; методичних семінарів «Методичні підходи до забезпечення академічної доброчесності у ЗВО», «Інтеграція принципів академічної доброчесності в освітні програми»; тренінгу з попередження академічного плагіату «Академічна доброчесність: від теорії до

практики»; вебінару «Три виміри доброчесності в житті та кар'єрі», а також в удосконаленні освітньо-професійних програм підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю І 10 «Соціальна робота та консультування»; упровадженні тематики щодо формування академічної доброчесності у програму роботи семінарів для наставників академічних груп та «Школи педагогічної майстерності»; створенні рубрики «Академічна доброчесність» на вебресурсі Національного університету біоресурсів і природокористування України (<https://nubip.edu.ua/akademichna-dobrochesnist-16>).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційному дослідженні.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження Шинкарук О.В. викладено ясно та логічно. Вони є добре аргументованими і змістовними. Достовірність одержаних результатів підтверджується теоретичною обґрунтованістю основних положень дослідження, опрацюванням значної кількості джерел, застосуванням сучасних методів дослідження, апробацією та впровадженням результатів роботи в практику закладів вищої освіти. Обґрунтування теми дисертації є методологічно, теоретично та технологічно переконливим, а комплекс завдань для її вирішення сприяє розкриттю теми та досягненню мети дослідження. Аналіз основних положень дисертації свідчить про досягнення мети та вирішення завдань дослідження. Зміст роботи відповідає поставленій меті і завданням дослідження. Висновки, представлені в дисертації, характеризуються повнотою і логічністю викладу, достатнім рівнем обґрунтованості та достовірності.

Оцінка змісту та завершеності дисертації.

Дисертаційна робота Шинкарук О.В. містить п'ять розділів, кожен з яких узгоджується із загальною метою дослідження та відображає його логічну послідовність. У вступі дослідження розкрито актуальність і доцільність обраної теми, визначено об'єкт, предмет, мету та завдання роботи. Окреслено методологічну базу дослідження, подано характеристику застосованих методів, визначено наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, а також наведено інформацію щодо їх апробації та впровадження у заклади вищої освіти.

У *першому розділі* дисертації авторкою схарактеризовано принципи та умови формування академічної доброчесності у науково-освітній сфері, зокрема, морально-етичні принципи науково-освітньої діяльності, сформульовано фундаментальні цінності академічної доброчесності, як-от: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність та відвага; розглянуто сутність поняття «академічна доброчесність» та обґрунтовано, що фундамент академічної доброчесності визначається базовими цінностями – чесністю, довірою, справедливістю, повагою, відповідальністю.

Олександром Василівною доведено, що культура академічної доброчесності студентів є важливим чинником формування відповідальності, чесності та критичного мислення. У цьому процесі авторка називає такі ключові складники, як: повага до авторського права, самостійність у навчальній діяльності, доброчесність у міжособистісній взаємодії, дотримання встановлених правил, принципів справедливості та колективної етики, усвідомлення студентами своїх прав і обов'язків.

За результатами аналізу наукової літератури дисертанткою виокремлено чинники, що провокують порушення академічної доброчесності, зокрема: внутрішні (особистісні) та зовнішні (соціально-організаційні).

Науковий інтерес становлять виокремлені Шинкарук О.В. принципи академічної доброчесності, які мають особливого значення для студентів соціономічних спеціальностей, а саме: принципи поваги до інших, довіри та відповідальності, оскільки їхня майбутня професійна діяльність безпосередньо пов'язана з міжособистісною взаємодією. Важливим положенням дослідження є обґрунтування того, що сукупність окреслених принципів забезпечує ціннісну основу для формування академічної доброчесності, розвитку професійної етики та становлення особистості майбутнього фахівця як відповідального суб'єкта професійної діяльності.

Авторкою переконливо доведено, що ефективно впровадження принципів академічної доброчесності в системі вищої освіти потребує комплексного моніторингу та оцінювання результатів управлінських і педагогічних впливів.

Важливим науковим здобутком є висновок про визначальну роль взаємодії національної та внутрішньої систем оцінювання, спрямованих на забезпечення контролю за дотриманням академічної доброчесності, виявлення проблемних аспектів та вдосконалення механізмів забезпечення якості освіти. Обґрунтовано, що узгоджене функціонування цих систем сприяє формуванню сталої культури доброчесності, підвищенню довіри до результатів наукової діяльності та наближенню вітчизняної вищої освіти до європейських стандартів.

Заслуговує на увагу здійснене Шинкарук О.В. узагальнення ключових викликів формування культури академічної доброчесності в освітньому середовищі. На підставі ґрунтовного аналізу наукових джерел виокремлено комплекс чинників, що перешкоджають ефективному впровадженню принципів академічної доброчесності, серед яких недостатня обізнаність здобувачів освіти, недосконалість інституційних механізмів контролю, низька навчальна мотивація студентів, виклики цифровізації і використання технологій штучного інтелекту, а також недостатня управлінська підтримка відповідних процесів у закладах вищої освіти. Такий підхід свідчить про глибоке розуміння авторкою сучасних тенденцій та проблем розвитку освітнього середовища.

У *другому розділі* обґрунтовано методологічну основу дослідження, що базується на інтеграції загальнонаукових і конкретно-наукових підходів. Таке поєднання забезпечує комплексне розуміння академічної доброчесності як важливої особистісної та професійної характеристики майбутнього фахівця.

Значний науковий інтерес становить аналіз формування академічної доброчесності як складової академічної культури на індивідуальному, колективному та інституційному рівнях. Автор переконливо доводить, що цей процес має системний характер і потребує цілеспрямованої організації, послідовного педагогічного супроводу та інтеграції цінностей доброчесності в освітнє й наукове середовище.

У роботі здійснено ґрунтовний аналіз методологічних ідей В. Сухомлинського, П. Фрейре та Л. Кольберга у контексті проблеми академічної доброчесності. Автором переконливо обґрунтовано її розуміння як ціннісно-виховного процесу, критично усвідомленого морального вибору та результату морального становлення особистості.

Заслугове на увагу висновок про те, що академічна доброчесність має розглядатися не лише як сукупність нормативних вимог, а як інтегральна характеристика зрілої особистості та відповідальної академічної спільноти. Такий підхід свідчить про глибоке теоретичне осмислення досліджуваної проблеми та суттєво розширює методологічні засади її вивчення.

Встановлено, що академічна доброчесність в Україні функціонує на двох рівнях: перший – теоретичний, який об'єднує етичні та правові засади академічної доброчесності; другий – практичний, що реалізується в інструментальному напрямі та охоплює освітні й виховні методики, педагогічні технології формування академічної доброчесності у здобувачів вищої освіти.

У дослідженні належну увагу приділено етичному напрямку формування академічної доброчесності, який розглядається як процес становлення внутрішніх моральних якостей особистості через усвідомлене засвоєння та практичне втілення етичних цінностей. Автор переконливо обґрунтовує академічну доброчесність як прояв таких чеснот, як відповідальність, справедливість, повага до істини, довіра та гідність. Позитивної оцінки заслугове звернення до традиції етики чеснот, представлені у працях Дж. Ролза, О. Гьофе, А. Макінтайра, Ю. Габермаса та К.-О. Апеля, що дало змогу розкрити значення моральних практик і внутрішньої мотивації особистості у дотриманні принципів доброчесності.

Важливим науковим результатом є висновок про те, що академічна доброчесність формується насамперед через внутрішнє прийняття моральних норм і цінностей, а не лише завдяки зовнішньому контролю чи нормативному регулюванню. Це свідчить про глибоке теоретичне опрацювання проблеми та її гуманістичне спрямування.

Особливо цінним є акцент на необхідності консолідації зусиль усіх учасників освітнього процесу, розвитку партнерської взаємодії й утвердження взаємної відповідальності як підґрунтя для підвищення суспільної довіри до закладів вищої освіти.

Науковий інтерес становить також обґрунтування взаємозв'язку етичного й інструментального аспектів формування академічної доброчесності. Автором показано, що їх поєднання забезпечує створення цілісної моделі, у межах якої академічна доброчесність постає як усвідомлена цінність і водночас як практична основа організації освітнього процесу. Важливо, що інструментальний аспект розглядається як механізм реалізації теоретичних положень через упровадження принципів сучасної ціннісної освіти – гуманізації, антропологізації, проблематизації, індивідуалізації, діалогізації та партнерства. Це свідчить про системність, логічну завершеність і практичну значущість представленого дослідження.

Олександром Василівною переконливо доведено, що інструментальний аспект формування академічної доброчесності ґрунтується на раціонально-організаційній логіці, відповідно до якої доброчесність розглядається як результат цілеспрямованого впливу через нормативні, інституційні, технологічні та санкційні механізми, що забезпечує чіткість регламентації, а також можливість контролю і вимірювання результатів.

У роботі ґрунтовно розкрито нормативно-правовий аспект формування академічної доброчесності, який розглядається як важлива складова

забезпечення якості освітньої та наукової діяльності. Авторкою проаналізовано систему нормативно-правового регулювання академічної доброчесності, акцентовано увагу на ролі законодавчого забезпечення та розвитку локальної нормативної бази закладів вищої освіти. Переконливо обґрунтовано, що нормативно-правовий напрям виступає завершальним етапом формування культури академічної доброчесності, оскільки забезпечує трансформацію етичних цінностей і принципів у формально закріплені норми поведінки, підкріплені механізмами контролю та відповідальності.

Науковий інтерес становить висновок про необхідність подальшого вдосконалення правового регулювання, процедурних гарантій захисту прав учасників освітнього процесу та адаптації законодавства до сучасних викликів, зокрема пов'язаних із використанням систем штучного інтелекту, що підсилює актуальність і практичну значущість проведеного дослідження.

Безперечною перевагою дослідження є розроблена автором концепція формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей, яка відзначається науковою новизною, методологічною цілісністю, логічною завершеністю та практичною орієнтованістю, що дозволяє розглядати її як вагомий внесок у розвиток теорії та практики вищої освіти.

Концепція формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей інтегрує системний, діяльнісний, аксіологічний, компетентнісний, особистісно орієнтований, середовищний та деонтологічний підходи і ґрунтується на розумінні академічної доброчесності як інтегративної особистісно-професійної якості майбутнього фахівця.

Одержані результати свідчать про глибоке теоретичне опрацювання проблеми та мають вагоме значення для подальшого розвитку теорії і практики формування академічної доброчесності у закладах вищої освіти.

У третьому розділі авторкою здійснено всебічний аналіз вітчизняного і зарубіжного досвіду формування академічної доброчесності здобувачів вищої освіти, що дало змогу виявити сучасні тенденції, здобутки і перспективи розвитку цього процесу.

Заслуговує на схвалення ґрунтовне узагальнення українського досвіду, що демонструє поступове утвердження академічної доброчесності на основі нормативно-правових та інституційних механізмів. Дисертантка переконливо доводить наявність позитивної динаміки переходу від декларативного проголошення принципів доброчесності до їх практичної реалізації в освітньому середовищі. Важливим є висновок про необхідність подальшого вдосконалення систем моніторингу академічної поведінки, поширення кращих практик та зміцнення академічної культури в закладах вищої освіти.

Шинкарук О.В. проведено змістовний порівняльний аналіз досвіду формування академічної доброчесності здобувачів вищої освіти в Україні, Великій Британії, США та країнах Європейського Союзу, що дозволило виявити як спільні стратегічні орієнтири, так і специфічні особливості реалізації відповідної освітньої політики.

Позитивної оцінки заслуговує виокремлення ключових тенденцій розвитку систем забезпечення академічної доброчесності, серед яких формалізація її принципів як складової системи гарантування якості вищої освіти, посилення превентивного підходу, розширення автономії закладів вищої освіти,

гармонізація підходів у межах Європейського простору вищої освіти та адаптація до викликів цифрової трансформації.

Особливо цінним є акцент на необхідності нормативного врегулювання використання технологій штучного інтелекту в освітній і науковій діяльності.

Одержані результати свідчать про високий рівень наукової аналітики, розширюють уявлення про сучасні міжнародні практики формування академічної доброчесності та підсилюють практичну значущість дослідження.

У четвертому розділі обґрунтовано, що формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей є складним, багаторівневим процесом, ефективність якого визначається концептуальною виваженістю та належним технологічним забезпеченням освітньої діяльності. Авторка переконливо доводить, що змістові аспекти цього процесу становлять цілісну систему знань, умінь, навичок, етичних установок і ціннісних орієнтацій, спрямованих на усвідомлене дотримання норм академічної етики.

Позитивної оцінки заслуговує положення про інтеграцію зазначених компонентів у всі складові освітнього процесу, що забезпечує його морально-етичну спрямованість та сприяє формуванню професійної відповідальності майбутніх фахівців соціономічного профілю.

У розділі чітко й системно представлено змістові аспекти формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей, які розглянуто як багатокомпонентну структуру, що охоплює понятійно-ціннісний, нормативно-правовий, когнітивний, діяльнісний та емоційно-вольовий складники. Заслуговує на схвалення детальна конкретизація кожного з компонентів, що забезпечує цілісне розуміння досліджуваного процесу – від засвоєння базових понять і нормативних положень до формування практичних умінь академічного письма, навичок самостійної роботи та дотримання етичних норм у науковій діяльності. Особливої уваги заслуговує акцент на емоційно-вольовому аспекті, який спрямований на формування внутрішньої мотивації до доброчесної поведінки та здатності протистояти проявам академічної недоброчесності.

Позитивної оцінки заслуговує також обґрунтування превентивного підходу до формування академічної доброчесності, що базується на інтеграції різних методологічних підходів і свідчить про комплексність та наукову виваженість дослідження.

У цьому розділі здійснено ґрунтовне теоретичне обґрунтування педагогічних умов формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей. Їх розглянуто як цілеспрямовано створювані обставини освітнього процесу, що забезпечують його результативність і сприяють досягненню визначеної мети.

Заслуговує на позитивну оцінку чіткість і логічність у трактуванні сутності педагогічних умов, що дозволяє розглядати їх як важливий системоутворювальний чинник формування академічної доброчесності.

Позитивної оцінки заслуговують результати експертного оцінювання, на основі яких визначено комплекс педагогічних умов, зокрема спрямування змісту освітнього процесу на формування академічної та професійної доброчесності, здійснення моніторингу рівня її сформованості, створення ціннісного освітнього середовища та розвиток культури академічної доброчесності через самопізнання

й самовдосконалення учасників освітнього процесу. Важливою є також ідея організації системного моніторингу із залученням інституту позаштатних інспекторів з доброчесності, що потребує подальшого науково-методичного доопрацювання та практичної апробації.

У розділі комплексно представлено педагогічну систему формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей, що включає мету, зміст, підходи, напрями, методикау реалізації процесу, оцінювання результатів та систему взаємозв'язків між компонентами. Відзначається чітка структурованість і логічна узгодженість визначених складових, що дозволяє розглядати формування академічної доброчесності як цілісний і керований педагогічний процес.

Важливим науковим результатом є розроблена автором модель педагогічної системи, що охоплює концептуально-цільову, змістово-організаційну, процесуально-методичну та діагностично-результативну підсистеми. Така багаторівнева структура свідчить про глибоке теоретичне опрацювання проблеми та високий рівень методологічної обґрунтованості дослідження.

Олександром Василівною обґрунтовано, що ефективність формування академічної доброчесності забезпечується системним упровадженням інтерактивних навчальних модулів, кейс-методів, тренінгів з академічної етики та практикоорієнтованих завдань, які сприяють розвитку критичного мислення та формуванню відповідальності за результати власної діяльності.

Заслуговує на увагу акцент на значущій ролі наставництва, конструктивного зворотного зв'язку та заходів стимулювання внутрішньої мотивації здобувачів освіти до дотримання принципів академічної доброчесності. Такий підхід свідчить про комплексність запропонованої методики та її практичну спрямованість.

Суттєвим здобутком дисертаційної роботи є впровадження формату «Школи академічної доброчесності» з поетапною реалізацією процесу (діагностично-цільовий, організаційно-змістовий, результативно-рефлексивний етапи), що забезпечує системність, практичну спрямованість і можливість об'єктивного оцінювання ефективності запропонованих педагогічних рішень.

У *п'ятому розділі* дисертаційного дослідження ґрунтовно представлено методику та організацію педагогічного експерименту, що забезпечує наукову виваженість і послідовність дослідницького процесу. Авторкою здійснено детальний аналіз й узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи, що дозволило отримати об'єктивні дані щодо ефективності запропонованих педагогічних рішень.

Заслуговує на увагу переконливе доведення результативності педагогічної системи формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей, що підтверджує її практичну доцільність і наукову обґрунтованість.

У розділі підтверджено ефективність обґрунтованої педагогічної системи формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей за результатами дослідницько-експериментальної перевірки. Наведені кількісні показники свідчать про позитивну динаміку рівнів сформованості академічної доброчесності, зокрема про значне зростання частки студентів із високим рівнем

в експериментальній групі (на 24,06%) та суттєве зменшення кількості студентів із низьким рівнем (на 29,72%).

Порівняльний аналіз із контрольною групою демонструє значно менш виражені зміни, що додатково підтверджує результативність запропонованої системи. Важливим є також статистичне обґрунтування достовірності отриманих результатів із використанням критерію Пірсона (χ^2), що підвищує наукову надійність висновків.

Одержані дані засвідчують ефективність розробленої педагогічної системи формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей та підтверджують її практичну доцільність і результативність у процесі підвищення рівня сформованості академічної доброчесності.

Достовірність та аргументованість результатів. Для перевірки результативності ефективності обґрунтованої розробленої системи та педагогічних умов формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей проведено педагогічний експеримент, що дозволяє стверджувати правомірність та ефективність розробленої системи, педагогічних умов і науково-методичного забезпечення.

Констатувальний і формувальний етапи педагогічного експерименту чітко сплановані, вірогідність одержаних результатів доведено шляхом застосування методів математичної статистики (критерій Пірсона (χ^2)). Висновки до розділів достатньо повно характеризують зміст дослідження. Результати дослідження підтверджено в таких закладах вищої освіти України: Національний університет біоресурсів і природокористування України (акт № 1227-19-1/2026 від 09.01.2026 р.), Університет Григорія Сковороди в Переяславі (довідка № 1776 від 10.12.2025 р.), Чорноморський національний університет імені Петра Могили (довідка № 02-05/18 від 29.01.2026 р.), Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (довідка № 01-12/56 від 19.01.2026 р.), Чернівецький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету (довідка № 17/01-01 від 19.01.2026 р.), Заклад вищої освіти «Львівський університет бізнесу та права» (довідка № 12 від 14.01.2026 р.).

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях. Результати дисертаційного дослідження відображено у 49 науковій і навчально-методичній публікаціях (із них 38 – одноосібні): 1 монографія у співавторстві в закордонному виданні; 22 статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 6 статей у періодичних виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних Web of Science і Scopus; 19 публікацій, що засвідчує апробацію матеріалів дисертації на науково-практичних конференціях; 1 праця, що додатково відображає результати науково-педагогічного дослідження.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Під час роботи з дисертацією порушень академічної доброчесності не виявлено, текст роботи є оригінальним. Аналіз публікацій дисертантки засвідчив їх відповідність вимогам до оприлюднення результатів дослідження.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання.

Практичне значення результатів дослідження полягає в розробленні й упровадженні в освітній процес навчальної дисципліни «Академічна доброчесність та основи академічного письма» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/rich_text_files/robp2025.pdf); спеціальних курсів «Етичні засади академічної та професійної діяльності майбутніх фахівців соціономічної сфери», «Нормативно-етичні основи академічної доброчесності»; мотиваційних мінілекторіїв для науково-педагогічних працівників «Академічна доброчесність як професійна цінність викладача закладу вищої освіти», «Мотиваційні засади формування культури академічної доброчесності у викладацькій діяльності»; методичних семінарів «Методичні підходи до забезпечення академічної доброчесності у ЗВО», «Інтеграція принципів академічної доброчесності в освітні програми»; тренінгу з попередження академічного плагіату «Академічна доброчесність: від теорії до практики»; вебінару «Три виміри доброчесності в житті та кар'єрі», а також в удосконаленні освітньо-професійних програм підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю І 10 «Соціальна робота та консультування»; упровадженні тематики щодо формування академічної доброчесності у програму роботи семінарів для наставників академічних груп та «Школи педагогічної майстерності»; створенні рубрики «Академічна доброчесність» на вебресурсі Національного університету біоресурсів і природокористування України (<https://nubip.edu.ua/akademichna-dobrochesnist-16>).

Матеріали дослідження, його положення та висновки можуть бути використані під час розроблення освітньо-професійних програм, складання каталогу вибіркового дисциплін, написання підручників і навчальних посібників, розроблення навчально-методичних комплексів та дистанційних курсів, а також у професійній діяльності науково-педагогічних працівників.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Віддаючи належне здобуткам дисертаційного дослідження Олександри Василівни Шинкарук, вважаємо за необхідне висловити певні зауваження та проаналізувати дискусійні моменти щодо вирішення досліджуваної проблеми:

1. У контексті сучасних тенденцій цифровізації освіти доцільним було б ширше представити авторське бачення використання технологій штучного інтелекту як інструменту підтримки академічної доброчесності поряд із ризиками їх недоброчесного застосування.

2. Під час аналізу педагогічних умов формування академічної доброчесності більшої уваги могли б заслуговувати питання партнерської взаємодії викладачів і студентів як чинника розвитку культури академічної відповідальності.

3. У роботі переконливо доведено ефективність педагогічної системи формування академічної доброчесності, однак певний науковий інтерес становило б висвітлення особливостей її реалізації для різних груп соціономічних спеціальностей з урахуванням специфіки майбутньої професійної діяльності.

4. На сторінці 306 дисертаційної роботи 4.1. визначено основні принципи формування академічної доброчесності, такі як: чесність,

відповідальність, довіра, справедливість, повага, прозорість. Однак у моделі педагогічної системи формування академічної доброчесності студентів вони не знайшли відображення.

5. Практична цінність дослідження не викликає сумнівів, однак заслуговувало б на увагу більш детальне висвітлення перспектив упровадження запропонованої педагогічної системи в діяльність центрів забезпечення якості вищої освіти.

Проте зазначені зауваження не знижують високої теоретичної та практичної цінності проведеного наукового дослідження, яке є концептуальним, цілісним, завершеним, що робить вагомий внесок у розвиток освітніх, педагогічних наук.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Шинкарук Олександри Василівни «Теоретико-методичні засади формування академічної доброчесності студентів соціономічних спеціальностей» є завершеною, цілісною самостійно виконаною фундаментальною науковою працею, що за актуальністю, змістом, обсягом, науковою новизною, обґрунтованістю наукових положень, достовірністю, практичним значенням, якістю оформлення та повнотою викладу відповідає вимогам «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197) та іншими вимогам Міністерства освіти і науки України, а її авторка – Шинкарук Олександра Василівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри психології та педагогіки
Хмельницького національного університету

Олена ГОМОНЮК

Підпис Олени ГОМОНЮК засвідчую

Проректор з наукової роботи

Олег СИНЮК